

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

27 päivänä lokakuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja tarjoavien palvelujen markkinat – Asetus (EU) 2018/858 – 61 artikla – Ajoneuvojen valmistajien velvollisuus antaa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja – Ulottuvuus – Oikeus näiden tietojen saantiin – Riippumattomat toimijat – Teknisten tietojen julkaisijat – 63 artikla – Tietojen saantia koskevat kohtuulliset ja oikeasuhteiset maksut

Asiassa C-390/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Landgericht Köln (Kölnin alueellinen alioikeus, Saksa) on esittänyt 10.6.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.6.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ADPA European Independent Automotive Data Publishers ja

Gesamtverband Autoteile-Handel e.V.

vastaa

Automobiles PEUGEOT SA ja

PSA Automobiles SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit N. Picarra (esittelevä tuomari), joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– ADPA European Independent Automotive Data Publishers ja Gesamtverband Autoteile-Handel e.V., edustajinaan E. Macher, M. Sacré ja P. Schmitz, Rechtsanwälte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

- Automobiles PEUGEOT SA ja PSA Automobiles SA, edustajinaan F. Hübener, B. Lutz ja A. Wendel, Rechtsanwälte,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Huttunen ja M. Noll-Ehlers,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta, asetusten (EY) N:o 715/2007 ja (EY) N:o 595/2009 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/46/EY kumoamisesta 30.5.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/858 (EUVL 2018, L 151, s. 1) 61 artiklan 1 kohdan ja 63 artiklan 1 kohdan sekä moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta 20.6.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2007 (EUVL 2007, L 171, s. 1) 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Belgian oikeuden mukaan perustettu kansainvälinen voittoa tavoittelematon yhdistys ADPA European Independent Automotive Data Publishers ja Saksan oikeuden mukaan perustettu yhdistys Gesamtverband Autoteile-Handel e.V. ja toisaalta Automobiles PEUGEOT SA (jäljempänä Peugeot) ja PSA Automobiles SA (jäljempänä PSA) ja joka koskee maksua, jonka viimeksi mainitut perivät valmistamiensa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen 2018/858 johdanto-osan 50 ja 52 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(50) Ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen rajoittamaton saatavuus teknisen tiedon hakemiseen soveltuvassa vakiomuodossa sekä toimiva kilpailu ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja tarjoavien palvelujen markkinoilla ovat tarpeen pyrittäessä parantamaan sisämarkkinoiden toimintaa erityisesti tavaroiden vapaan liikkuvuuden, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamista koskevan vapauden suhteen. Korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen antamista koskevia vaatimuksia on tähän mennessä vahvistettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksissa (EY) N:o 715/2007 ja [moottoriajoneuvojen ja moottorien tyyppihyväksynnästä raskaiden hyötyajoneuvojen päästöjen osalta (Euro VI) ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta ja asetuksen (EY) N:o 715/2007 ja direktiivin 2007/46/EY muuttamisesta sekä direktiivien

80/1269/ETY, 2005/55/EY ja 2005/78/EY kumoamisesta 18.6.2009 annetussa asetuksessa (EY) N:o 595/2009 (EUVL 2009, L 188, s. 1)]. Nämä vaatimukset olisi konsolidoitava tässä asetuksessa, ja asetuksia (EY) N:o 715/2007 ja (EY) N:o 595/2009 olisi muutettava.

--

(52) Jotta ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja tarjoavien palvelujen markkinoilla varmistetaan tehokas kilpailu ja jotta voidaan selvittää, että kyseisiin tietoihin kuuluvat myös tiedot, jotka on toimitettava muille riippumattomille toimijoille kuin korjaamoille, jolloin varmistetaan, että riippumattomat ajoneuvojen korjaus- ja huoltomarkkinat kokonaisuudessaan voivat kilpailla valtuutettujen jälleenmyyjien kanssa riippumatta siitä, antaako ajoneuvon valmistaja tällaiset tiedot valtuuttamilleen jälleenmyyjille ja korjaamoille vai käyttääkö se itse tällaisia tietoja korjaus- tai huoltotarkoitukseen, on tarpeen säätää yksityiskohtaisesti tiedoista, jotka on annettava ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamista varten.”

4 Tämän asetuksen 3 artiklan mukaan asetuksessa tarkoitetaan

”1) ’tyyppihyväksynnällä’ menettelyä, jossa hyväksyntäviranomaisen varmentaa, että ajoneuvon, järjestelmän, komponentin tai erillisen teknisen yksikön tyyppi täyttää asiaankuuluvat hallinnolliset säännökset ja tekniset vaatimukset;

--

45) ’riippumattomalla toimijalla’ tarkoitetaan sellaisia muita luonnollisia tai oikeushenkilöitä kuin valtuutettua jälleenmyyjää tai korjaamoa, jotka osallistuvat suoraan tai välillisesti ajoneuvojen korjaukseen ja huoltoon, mukaan lukien korjaamot, korjauslaitteiden tai -työkalujen tai varaosien valmistajat tai jälleenmyyjät sekä teknisten tietojen julkaisijat, autoliitot, tiepalvelujen tarjoajat, tarkastus- ja testauspalvelujen tarjoajat ja yritykset, jotka tarjoavat koulutuspalveluja vaihtoehtoisia polttoaineita käyttävien ajoneuvojen varusteita asentaville, valmistaville ja korjaaville yrityksille; sillä tarkoitetaan myös ajoneuvonvalmistajan jakelujärjestelmään kuuluvia valtuutettuja korjaamoita, jälleenmyyjiiä ja jakelijoita, kun ne tarjoavat korjaus- ja huoltopalveluja ajoneuvoille, joiden valmistajien jakelujärjestelmään ne eivät kuulu;

--

47) ’riippumattomalla korjaamolla’ luonnollista tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa ajoneuvojen korjaus- ja huoltopalveluja mutta joka ei toimi valmistajan jakelujärjestelmässä;

48) ’ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavilla tiedoilla’ kaikkia ajoneuvon vianmäärittäystä, huoltoa, tarkastusta, valmistelua katsastusta varten, korjaamista, uudelleenohjelmointia tai uudelleenalustusta tai etävianmäärittäystä sekä osien ja varusteiden asentamista ajoneuvon koskevia tietoja, jotka valmistaja antaa sen valtuutetuille kumppaneille, jälleenmyyjille ja korjaamoille, tai joita valmistaja käyttää korjaamis- ja huoltotarkoituksiin, mukaan lukien kaikki muutokset ja lisäykset tällaisiin tietoihin;

--”

- 5 Mainitun asetuksen 61 artiklassa, jonka otsikko on ”OBD-järjestelmän [on board diagnostics] tietojen ja ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen antamiseen liittyvät valmistajien velvoitteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Valmistajien on annettava ajoneuvojen OBD-järjestelmän tiedot, vianmääritykseen käytettävät ja muut laitteet, työkalut sovellettavan ohjelmiston täydelliset viitetiedot ja saatavilla olevat ladattavat tiedostot mukaan luettuina ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot riippumattomien toimijoiden käyttöön rajoittamattomasti, vakiomuodossa ja syrjimättömästi. Tiedot on annettava saataville helposti koneellisesti luettavina ja sähköisesti käsiteltävinä tietokokonaisuuksina. Riippumattomilla toimijoilla on oltava pääsy etädiagnoosiikkapalveluihin, joita valmistajat ja valtuutetut jälleenmyyjät ja korjaamot käyttävät.

Valmistajien on tarjottava standardoitu ja suojattu etäyhteysjärjestelmä, jonka avulla riippumattomat korjaamot voivat suorittaa toimenpiteitä, jotka edellyttävät pääsyä ajoneuvon turvajärjestelmään.

2. – –

Ajoneuvon OBD-järjestelmän tietojen sekä ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen on oltava saatavilla valmistajien verkkosivustoilla vakiomuodossa tai, jos tämä ei ole tietojen luonteen vuoksi mahdollista, muussa sopivassa muodossa. Tiedot on annettava muille riippumattomille toimijoille kuin korjaamoille myös koneellisesti luettavissa olevassa muodossa, jota voidaan käsitellä sähköisesti yleisesti saatavilla olevilla tietotekniikkavälineillä ja ohjelmistoilla, niin että riippumattomat toimijat voivat suorittaa liiketoimintaansa liittyvät tehtävät jälkimarkkinoiden toimitusketjussa.

– –

9. Jos ajoneuvon korjaus- ja huoltokirjanpitoa säilytetään ajoneuvon valmistajan keskustietokannassa tai valmistajan puolesta, riippumattomien korjaamojen on saatava kirjanpito maksutta käyttöönsä ja voitava lisätä siihen tiedot suorittamistaan korjaus- ja huoltotoimenpiteistä.

– –”

- 6 Asetuksen 63 artiklassa, jonka otsikko on ”Ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saannista perittävät maksut”, säädetään seuraavaa:

”1. Valmistaja saa veloittaa kohtuulliset ja oikeasuhteiset maksut ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamisesta lukuun ottamatta 61 artiklan 10 kohdassa tarkoitettua kirjanpitoa. Nämä maksut eivät saa johtaa tällaisten tietojen käyttämättä jättämiseen sen vuoksi, että maksuissa ei ole huomioitu sitä, kuinka paljon riippumaton toimija niiden saatavuutta hyödyntää. – –”

2. Valmistajan on asetettava ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot, myös toimikohtaiset palvelut, kuten uudelleenohjelmointi tai tekninen tuki, käyttöön tunti-, päivä-, kuukausi- ja vuosikohtaisesti, jolloin tällaisten tietojen saannista perittävät maksut vaihtelevat tietojen saatavuuden keston mukaan.

Aikaperusteisen tietojen tarjoamisen lisäksi valmistajat voivat tarjota toimikohtaista tietojen saantia, jolloin maksut peritään toimikohtaisesti eikä tietojen saatavuuden keston mukaan.

Jos valmistaja tarjoaa molempia tietojen saannin järjestelmiä, riippumattomat korjaamot valitsevat niistä joko aikaperusteisen tai toimikohtaisen.”

- 7 Asetuksen 2018/858 86 artiklassa, jonka otsikko on ”Muutokset asetukseen (EY) N:o 715/2007”, säädetään seuraavaa:

”1. Muutetaan asetus (EY) N:o 715/2007 seuraavasti:

--

4.) Kumotaan III luku.

--

2. Viittauksia asetuksen (EY) N:o 715/2007 kumottuihin säännöksiin pidetään viittauksina tähän asetukseen tämän asetuksen liitteessä XI olevassa 1 kohdassa vahvistetun vastaavuustaulukon mukaisesti.”

- 8 Kyseisen asetuksen 89 artiklan, joka sisältää siirtymäsäännöksiä, 1 kohdassa säädetään, että ”tällä asetuksella ei mitätöidä kokonaisen ajoneuvon tyyppihyväksyntää tai ajoneuvoille tai järjestelmille, komponenteille tai erillisille teknisille yksiköille myönnettyä EU-tyyppihyväksyntää, joka on myönnetty viimeistään 31 päivänä elokuuta 2020”.
- 9 Mainitun asetuksen liitteessä X, jonka otsikko on ”Ajoneuvon OBD-järjestelmän tietojen ja ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuus”, olevassa 6.1 kohdassa säädetään, että ”tietojen jäljentämisestä tai uudelleenjulkaisemisesta on neuvoteltava suoraan asianomaisen valmistajan kanssa”.

Saksan oikeus

- 10 Sopimattoman kilpailun estämisestä 3.7.2004 annetun lain (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb; BGBl. 2004 I, s. 1414), sellaisena kuin se on muutettuna 17.2.2016 annetulla lailla (BGBl. 2016 I, s. 233), 3a §:ssä säädetään, että ”sopimattomaan menettelyyn syyllistyy henkilö, joka menettelee sellaisen lainsäädännön vastaisesti, jolla on tarkoitus säännellä myös markkinakäyttäytymistä markkinatoimijoiden edun mukaisesti, jos rikkominen on omiaan vahingoittamaan tuntuvasti kuluttajien, kilpailijoiden tai muiden markkinatoimijoiden etuja”.
- 11 Kyseisen lain 8 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan sopimattoman kaupallisen menettelyn lopettamista koskevia määräyksiä voivat hakea ”oikeuskelpoiset yhdistykset ja järjestöt, jotka edistävät ammatillisia tai itsenäiseen ammatinharjoittamiseen liittyviä etuja, sikäli kuin niihin kuuluu merkittävä määrä yrityksiä, jotka myyvät samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja samoilla markkinoilla, jos ne kykenevät erityisesti henkilöstöresurssiensa sekä aineellisten ja rahoituksellisten resurssiensa perusteella tosiasiallisesti hoitamaan sääntömääräisiä tehtäviään ajaa ammatillisia tai itsenäiseen ammatinharjoittamiseen liittyviä etuja, ja sikäli kuin menettely koskee niiden jäseniä”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 Peugeot'illa ja PSA:lla on asetuksen 2018/858 3 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettut tyyppihyväksynnit Peugeot-merkkisille ajoneuvoille. Tällä perusteella ne antavat oikeuden tutustua kyseisen asetuksen liitteessä X tarkoitettuihin tietoihin, jotka koskevat tyyppihyväksytyjen ajoneuvojen korjaamista ja huoltamista, sellaisen tietokannan välityksellä, joka on saatavilla internetportaalissa ja johon mainitun asetuksen 3 artiklan 45 alakohdassa tarkoitettut riippumattomat toimijat voivat tutustua maksamalla kertakorvauksen, jota sovelletaan kaikkiin näihin toimijoihin ja jota mukautetaan tietojen saatavuuden keston mukaan niin, ettei mitään muuta yksittäistä parametria oteta huomioon.
- 13 Erityisesti teknisten tietojen julkaisijoiden on tehtävä Peugeot'n ja PSA:n kanssa vuosittain sopimus, jossa niille annetaan oikeus tutustua näihin tietoihin, ottaa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot ja hyödyntää niitä kehittääkseen ja jakaakseen tietoja, jotka on tarkoitettu autokorjaamojen, tukkukauppioiden ja varaosien valmistajien kaltaisille käyttäjille. Veloitettavan maksun määrä vahvistetaan erikseen kullekin julkaisijalle ja tietyksi ajanjaksoksi perushinnan perusteella. Tämä hinta vastaa muilta riippumattomilta toimijoilta perittäviä kiinteitä kustannuksia kerrottuna julkaisijan lopullisten asiakkaiden lukumäärällä ja keskimääräisellä markkinaosuudella ajoneuvomarkkinoilla kymmenen viimeisen vuoden aikana. Kokonaisuus jaetaan loppukäyttäjien määrään perustuvalla alennuskertoimella sekä tietojen muokkaamisella luodulla lisäarvolla.
- 14 ADPA European Independent Automotive Data Publishersin ja Gesamtverband Autoteile-Handelin mukaan näin lasketut maksut eivät ole asetuksen 2018/858 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla kohtuullisia eivätkä oikeasuhteisia. Loppukäyttäjien lukumäärän huomioon ottaminen merkitsee lainvastaista korvausta tietojen käytöstä, koska näin ajoneuvojen valmistajille annetaan oikeus osuuteen toteutuneista voitoista. Ne katsovat, että tällaisessa laskentamenetelmässä, siltä osin kuin sillä rikotaan asetusta 2018/858, on kyse Saksan oikeudessa kielletystä sopimattomasta kaupallisesta menettelystä. Näin ollen ne ovat nostaneet kanteen Peugeot'ta ja PSA:ta vastaan vaatien, että nämä veloitetaan laskuttamaan teknisten tietojen julkaisijoilta samat maksut, jotka laskutetaan kyseisen asetuksen 3 artiklan 47 alakohdassa tarkoitetuilta riippumattomilta korjaamoilta ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamisesta.
- 15 Peugeot ja PSA väittävät ensinnäkin, että sovellettava asetus on asetus N:o 715/2007, koska kyseiset ajoneuvot on tyyppihyväksytty ennen 1.9.2020, jolloin asetus 2018/858 tuli voimaan. Lisäksi ne toteavat, että maksujen laskentamenetelmää ei pidä arvioida asetuksen 2018/858 63 artiklan valossa, koska kyseessä olevien maksujen tarkoituksena ei ole korvata pelkästään tämän asetuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamista vaan ne ovat vastike näiden tietojen kaupallisesta hyödyntämisluvasta. Lopuksi Peugeot ja PSA väittävät, että vaikka katsottaisiin, että kyseiset maksut kuuluvat asetuksen 2018/858 63 artiklan soveltamisalaan, tässä säännöksessä jätetään ajoneuvojen valmistajille harkintavaltaa perittävien maksujen laskentamenetelmän osalta.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii ensinnäkin ajallisesti sovellettavia säännöksiä siltä osin kuin kyse on ennen asetuksen 2018/858 voimaantuloa tyyppihyväksytyjä ajoneuvoja koskevien tietojen saamisesta.

- 17 Toiseksi se pohtii, voivatko nämä ajoneuvojen valmistajat, kun otetaan huomioon kyseisen asetuksen 61 artiklassa tarkoitettu tietojen saatavuutta koskeva käsite, kun sitä tulkitaan kyseisen asetuksen johdanto-osan 50 ja 52 perustelukappaleen sekä 63 artiklan ja liitteessä X olevan 6.1 kohdan valossa, edellyttää teknisten tietojen julkaisijoilta tiettyä hyödyntämislupaa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamiseksi.
- 18 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, edellyttääkö yhdenvertaisen kohtelun periaate, että riippumattomiin korjaamoihin ja teknisten tietojen julkaisijoihin sovelletaan asetuksen 2018/858 63 artiklan nojalla samoja perittävien maksujen laskentamenetelmiä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan yhdenmukaisen hintajärjestelmän puolesta puhuu se, että tietojen saatavuuden kesto on ainoa kyseisen asetuksen 63 artiklan 2 kohdassa säädetty näiden tietojen saamista koskevan oikeuden saaneiden välillä tehtävä erotteluperuste mainittujen hintojen vahvistamiseksi. Se korostaa päinvastoin, että mainitun asetuksen 63 artiklan 1 kohdassa käytetty kohtuullisten ja oikeasuhteisten maksujen käsite puhuu sen puolesta, että ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittaviin tietoihin tutustumista koskevan oikeuden saajilta veloittavat maksut lasketaan tapauskohtaisesti.
- 19 Jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko kohtuullisten ja oikeasuhteisten maksujen käsitettä tulkittava siten, että näitä maksuja laskettaessa on otettava huomioon ainoastaan valmistajalle ajoneuvojensa korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen luovuttamisesta tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset näiden tietojen taloudellisesta arvosta riippumatta.
- 20 Tässä tilanteessa Landgericht Köln on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sovelletaanko asetuksen (EU) 2018/858 XIV luvun säännöksiä (61 artikla ja sitä seuraavat artikkelit, liite X mukaan luettuna) myös sellaisiin ajoneuvomalleihin, jotka on ensimmäisen kerran tyyppihyväksytyt jo aikaisemmin kuin 1.9.2020 asetuksen (EY) N:o 715/2007 nojalla?

Mikäli tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi:

Sovelletaanko näiden ’vanhojen ajoneuvojen’ osalta edelleen asetuksen [N:o 715/2007] III lukua ja maksujen määrittämiseksi erityisesti asetuksen [N:o 715/2007] 7 artiklaa?

2) Käsittääkö mainittujen tietojen saatavuus, jonka järjestäminen on asetuksen [2018/858] 61 artiklan 1 kohdan mukaan valmistajien velvollisuus, teknisten tietojen julkaisijoiden valtuuden hyödyntää näitä tietoja asetuksen [2018/858] 3 artiklan 45 alakohdan mukaisesti liiketoimintaansa liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden toimitusketjussa, vai edellyttääkö tällainen hyödyntämisvaltuus erillistä sopimusta hyödyntämis- ja uudelleenjulkaisemisluvasta, joka ei sitten valmistajan veloittaman korvauksen osalta kuulu asetuksen [2018/858] 63 artiklan soveltamisalaan?

Mikäli ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi ja asetuksen [N:o 715/2007] III lukua sovelletaan vanhoihin ajoneuvoihin:

Käsittääkö mainittujen tietojen saatavuus, jonka järjestäminen on asetuksen [N:o 715/2007] 6 artiklan 1 kohdan mukaan valmistajien velvollisuus, teknisten tietojen julkaisijoiden valtuuden asetuksen [N:o 715/2007] 3 artiklan 15 alakohdan mukaisesti hyödyntää näitä tietoja liiketoimintaansa liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden

toimitusketjussa, vai edellyttääkö tällainen hyödyntämisvaltuus erillistä sopimusta hyödyntämis- ja uudelleenjulkaisemisluvasta, joka ei sitten valmistajan veloittaman korvauksen osalta kuulu asetuksen [N:o 715/2007] 7 artiklan soveltamisalaan?

- 3) Onko asetuksen [2018/858] 63 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevaa kohtuullisen ja oikeasuhteisen maksun käsitettä tulkittava siten, että valmistajan on maksut määrittäessään kohdeltava kaikkia [tämän asetuksen] 3 artiklan 45 alakohdassa tarkoitettuja riippumattomia toimijoita yhdenvertaisesti riippumatta niiden kulloisestakin liiketoiminnasta?

Mikäli ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi ja asetuksen [N:o 715/2007] III luku sovelletaan vanhoihin ajoneuvoihin:

Onko asetuksen [N:o 715/2007] 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevaa kohtuullisen ja kustannuksiin nähden suhteutetun maksun käsitettä tulkittava siten, että valmistajan on maksut määrittäessään kohdeltava kaikkia asetuksen [N:o 715/2007] 3 artiklan 15 alakohdassa tarkoitettuja riippumattomia toimijoita yhdenvertaisesti riippumatta niiden kulloisestakin liiketoiminnasta?

Mikäli kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi[:]

- 4) Onko asetuksen [2018/858] 63 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevaa kohtuullisen ja oikeasuhteisen maksun käsitettä tulkittava siten, että maksu saa lähtökohtaisesti kattaa ainoastaan valmistajan kustannukset?

Mikäli ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi ja asetuksen [N:o 715/2007] III luku sovelletaan vanhoihin ajoneuvoihin:

Onko asetuksen [N:o 715/2007] 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevaa kohtuullisen ja kustannuksiin nähden suhteutetun maksun käsitettä tulkittava siten, että maksu saa lähtökohtaisesti kattaa ainoastaan valmistajan kustannukset?”

Ensimmäinen kysymys

- 21 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko asetuksen 2018/858 61 ja 63 artiklaa tulkittava siten, että niitä sovelletaan ajoneuvomalleihin, jotka on tyyppihyväksytty asetuksen N:o 715/2007 nojalla.
- 22 Ensinnäkin on todettava, että asetuksella 2018/858, kuten sen johdanto-osan 50 perustelukappaleesta ilmenee, ei kumota asetusta N:o 715/2007, vaan vahvistetaan siinä säädetyt vaatimukset, jotka koskevat asetuksen 2018/858 3 artiklan 48 alakohdassa tarkoitettujen moottoriajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen toimittamista. Lisäksi viimeksi mainitun asetuksen 89 artiklan 1 kohdassa, joka on ollut voimassa 1.9.2020 alkaen, täsmennetään, että kyseisellä asetuksella ei mitätöidä kokonaisen ajoneuvon tyyppihyväksyntää tai ajoneuvoille tai järjestelmille, komponenteille tai erillisille teknisille yksiköille myönnettyä EU-tyyppihyväksyntää, joka on myönnetty viimeistään 31.8.2020.
- 23 Toiseksi on korostettava, että vaikka asetuksen 2018/858 86 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa poistetaan asetuksen N:o 715/2007 III luku, joka koskee ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuutta, tämän artiklan 2 kohdassa täsmennetään

kuitenkin, että viittauksia asetuksen N:o 715/2007 kumottuihin säännöksiin pidetään viittauksina asetukseen 2018/858, ja niitä on luettava kyseisen asetuksen liitteessä XI olevassa I jaksossa vahvistetun vastaavuustaulukon mukaisesti. Kyseisen liitteen mukaan asetuksen 2018/858 61 ja 63 artiklalla korvataan asetuksen N:o 715/2007 6 ja 7 artikla, ja 1.9.2020 lähtien niitä sovelletaan ennen kyseistä päivää tyyppihyväksytyihin ajoneuvoihin.

- 24 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen 2018/858 61 ja 63 artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 86 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan ja 2 kohdan sekä liitteessä XI olevan 1 jakson kanssa, on tulkittava siten, että niitä sovelletaan ajoneuvomalleihin, jotka on tyyppihyväksytyt asetuksen N:o 715/2007 nojalla.

Toinen kysymys

- 25 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 2018/858 61 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että siinä moottoriajoneuvojen valmistajille asetettu velvollisuus antaa tämän asetuksen 3 artiklan 48 alakohdassa tarkoitettua ”ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot” saataville rajoittamattomasti, vakiomuodossa ja syrjimättömästi kattaa velvollisuuden antaa teknisten tietojen julkaisijoille valtuudet käsitellä ja hyödyntää näitä tietoja niiden liiketoimintaan liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden toimitusketjussa ilman muita kuin tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.
- 26 Tästä on todettava aluksi, että riippumattoman toimijan käsite määritellään asetuksen 2018/88 3 artiklan 45 alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan sellaisia muita luonnollisia tai oikeushenkilöitä kuin valtuutettua jälleenmyyjää tai korjaamoita, jotka osallistuvat suoraan tai välillisesti ajoneuvojen korjaukseen ja huoltoon. Teknisten tietojen julkaisijat mainitaan tässä 45 alakohdassa nimenomaisesti riippumattomien toimijoiden luokkaan kuuluvina.
- 27 Asetuksen 2018/858 61 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan teknisten tietojen julkaisijoilla on siten riippumattomina toimijoina oikeus saada ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot rajoittamattomasti, vakiomuodossa ja syrjimättömästi. Nämä tiedot on annettava saataville helposti koneellisesti luettavina ja sähköisesti käsiteltävinä tietokokonaisuuksina. Kuten kyseisen asetuksen johdanto-osan 50 perustelukappaleessa todetaan, tällaisella saatavuudella vakiomuodossa pyritään mahdollistamaan ”teknisen tiedon hakemi[nen]”.
- 28 Mainitun asetuksen 61 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa virkkeessä täsmennetään, että tiedot on annettava muille riippumattomille toimijoille kuin korjaamoille, mukaan lukien teknisten tietojen julkaisijat, koneellisesti luettavissa olevassa muodossa, jota voidaan käsitellä sähköisesti, niin että riippumattomat toimijat voivat suorittaa liiketoimintaansa liittyvät tehtävät jälkimarkkinoiden toimitusketjussa. On lisättävä, että tämä autonvalmistajia koskeva velvoite otettiin käyttöön vasta asetukseen 2018/858 liittyvän lainsäädäntömenettelyn yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2019, Gesamtverband Autoteile-Handel, C-527/18, EU:C:2019:762, 34 kohta).
- 29 Näiden säännösten sanamuodosta ilmenee näin ollen, että asetuksen 2018/858 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ajoneuvojen valmistajien velvollisuus antaa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot saataville rajoittamattomasti,

vakiomuodossa ja syrjimättömästi kattaa velvollisuuden antaa teknisten tietojen julkaisijoille valtuudet käsitellä ja hyödyntää näitä tietoja niiden liiketoimintaan liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden toimitusketjussa ilman muita kuin tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

- 30 Tällaista tulkintaa tukee asetuksen 2018/858 johdanto-osan 50 ja 52 perustelukappaleessa mainittu tavoite eli tehokkaan kilpailun varmistaminen ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja tarjoavien palvelujen markkinoilla, jotta riippumattomat ajoneuvojen korjaus- ja huoltomarkkinat voivat kilpailla valtuutettujen jälleenmyyjien kanssa.
- 31 On nimittäin niin, että siltä osin kuin teknisten tietojen julkaisijat helpottavat ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuutta riippumattomille toimijoille, jotka eivät ole valmistajien jakelujärjestelmään kuuluvia valtuutettuja jälleenmyyjiä tai korjaajia, erityisesti näiden tietojen käsittelyn, hyödyntämisen ja kokoamisen avulla, ne myötävaikuttavat ajoneuvojen riippumattomien korjaus- ja huoltomarkkinoiden kehitykseen.
- 32 Näin ollen oikeus saada näitä tietoja, joiden saatavuus ajoneuvojen valmistajien on kyseisen asetuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan taattava muun muassa teknisten tietojen julkaisijoille, kattaa näiden julkaisijoiden oikeuden käsitellä ja hyödyntää näitä tietoja liiketoimintaansa liittyvissä tehtävissä ilman muita kuin tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.
- 33 Asetuksen 2018/858 liitteessä X oleva 6.1 kohta – jossa asetetaan velvollisuus neuvotella ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen jäljentämisestä tai uudelleenjulkaisemisesta suoraan asianomaisen valmistajan kanssa – ei voi kyseenalaistaa tätä tulkintaa kyseisen asetuksen 61 artiklassa teknisten tietojen julkaisijoille riippumattomina toimijoina taatusta oikeudesta saada tietoja.
- 34 Sitä, että nämä julkaisijat käsittelevät ja hyödyntävät tällaisia tietoja liiketoimintaansa varten asetuksen 2018/858 61 artiklan perusteella, ei nimittäin voida rinnastaa kyseisen asetuksen liitteessä X olevassa 6.1 kohdassa tarkoitettuihin pelkkiin jäljennöksiin tai uudelleenjulkaisuihin mainituista tiedoista, ja kuten Euroopan komissio huomauttaa, kyseisessä liitteessä vahvistetaan yleisesti tekniset vaatimukset tietojen saatavuudelle ja erityisesti ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen osalta.
- 35 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 2018/858 61 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ajoneuvojen valmistajille asetettu velvollisuus antaa tämän asetuksen 3 artiklan 48 alakohdassa tarkoitettua ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot saataville rajoittamattomasti, vakiomuodossa ja syrjimättömästi kattaa velvollisuuden antaa teknisten tietojen julkaisijoille valtuudet käsitellä ja hyödyntää näitä tietoja liiketoimintaansa liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden toimitusketjussa, asettamatta niille muita kuin tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

Kolmas ja neljäs kysymys

- 36 Kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko asetuksen 2018/858 63 artiklaa tulkittava siten, että siinä oleva kohtuullisten ja oikeasuhteisten maksujen käsite velvoittaa ajoneuvojen valmistajat soveltamaan kaikkiin riippumattomiin toimijoihin näiden maksujen yhtenäistä laskentamenetelmää, joka perustuu yksinomaan kustannuksiin, jotka aiheutuvat ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien sellaisten tietojen saannista, jotka valmistajat velvoitetaan tässä asetuksessa antamaan.

- 37 Asetuksen 2018/858 63 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan ajoneuvojen valmistajat saavat veloittaa maksut ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamisesta, kunhan nämä maksut ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia. Kyseisen 63 artiklan 1 kohdan toisesta virkkeestä seuraa, että nämä maksut eivät saa johtaa tällaisten tietojen käyttämättä jättämiseen, ja tämän vuoksi niissä on huomioitava se, kuinka paljon riippumaton toimija niiden saatavuutta hyödyntää.
- 38 Asetuksen 2018/858 63 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään myös, että ajoneuvojen valmistajien on asetettava mainitut tiedot käyttöön tunti-, päivä-, kuukausi- ja vuosikohtaisesti, ja määrittävät näiden tietojen saannista perittävät maksut tietojen saatavuuden keston mukaan. Kyseisen 2 kohdan toisen alakohdan mukaan nämä valmistajat voivat tarjota vaihtoehtoisesti toimikohtaista tietojen saantia, jolloin maksut peritään toimikohtaisesti eikä tietojen saatavuuden keston mukaan. Mainitun 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaan tilanteessa, jossa valmistaja tarjoaa molempia tietojen saannin järjestelmiä, asetuksen N:o 2018/858 3 artiklan 47 alakohdassa määritellyt riippumattomat korjaamot valitsevat jommankumman niistä.
- 39 Lisäksi asetuksen 2018/858 61 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan viimeisessä virkkeessä taataan näille riippumattomille korjaamoille pääsy etädiagnostiikkapalveluihin, joiden avulla riippumattomat korjaamot voivat suorittaa toimenpiteitä, jotka edellyttävät pääsyä ajoneuvon turvajärjestelmään. Samoin kyseisen asetuksen 61 artiklan 9 kohdassa säädetään, että jos ajoneuvon korjaus- ja huoltokirjanpitoa säilytetään ajoneuvon valmistajan keskustietokannassa tai valmistajan puolesta, mainittujen riippumattomien korjaamojen on saatava kirjanpito maksutta käyttöönsä ja voitava lisätä siihen tiedot suorittamistaan korjaus- ja huoltotoimenpiteistä.
- 40 Näistä säännöksistä seuraa ensinnäkin, että velvollisuudet, jotka asetuksessa 2018/858 asetetaan ajoneuvojen valmistajille, vaihtelevat sen mukaan, missä ominaisuudessa kyseisistä velvoitteista hyötyvä taho on, ja tämä sulkee suoralta kädeltä pois sen mahdollisuuden, että kaikkiin riippumattomiin toimijoihin sovellettaisiin kertaluonteista korvausta, joka peritään ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saamisesta. Tätä varten ajoneuvojen valmistajien on muun muassa otettava huomioon se, miten eri riippumattomat toimijat käyttävät näitä tietoja liiketoiminnassaan.
- 41 Tämä sanamuodon mukainen tulkinta on lisäksi yhdenvertaisuusperiaatteen mukainen; tämä periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tapauksia kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (ks. tuomio 19.10.1977, Ruckdeschel ym., 117/76 ja 16/77, EU:C:1977:160, 7 kohta; tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique et Lorraine ym., C-127/07, EU:C:2008:728, 23 kohta ja tuomio 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., C-336/19, EU:C:2020:1031, 85 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Kuten Peugeot ja PSA ovat huomauttaneet, yhtäältä teknisten tietojen julkaisijat ja toisaalta riippumattomat korjaamot eivät ole toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa asetuksen 2018/858 kohteen ja päämäärän kannalta. Näin ollen yhdenvertaisen kohtelun yleinen periaate sulkee pois tämän asetuksen tulkinnan, jonka mukaan asetuksessa säädetään yhtenäisestä laskentamenetelmästä, jota sovelletaan kaikkien riippumattomien toimijoiden oikeuteen saada ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja.

- 43 Toiseksi yhdenkään tämän tuomion 37 ja 38 kohdassa mainitun säännöksen sanamuodosta ei ilmene, että ajoneuvojen valmistajien olisi ajoneuvon korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saantia koskevien maksujen laskemiseksi käytettävä perustana yksinomaan kustannuksia, jotka niille aiheutuvat asetuksessa 2018/858 asetetusta velvollisuudesta antaa nämä tiedot saataville. Kyseisen asetuksen 63 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä asetuksen johdanto-osan 52 perustelukappaleen kanssa, säädetty ainoa edellytys on nimittäin se, että nämä maksut ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia, niin että niiden suuruus ei estä riippumattomia toimijoita saamasta ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja, sillä muutoin kyseisen asetuksen tavoite eli se, että nämä toimijat voivat kilpailla valtuutettujen jälleenmyyjien ja korjaamojen kanssa ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja tarjoavien palvelujen markkinoilla, saattaisi menettää tehokkaan vaikutuksensa.
- 44 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 2018/858 63 artiklaa, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan 52 perustelukappaleen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, on tulkittava siten, että siinä oleva kohtuullisten ja oikeasuhteisten maksujen käsite yhtäältä velvoittaa ajoneuvojen valmistajat ottamaan huomioon liiketoiminnan, jonka yhteydessä riippumattomat eri toimijat käyttävät ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja, ja toisaalta sallii niiden periä maksuja, jotka ylittävät kustannukset, jotka aiheutuvat näiden tietojen, jotka ne velvoitetaan tässä asetuksessa näille toimijoille antamaan, saannista, kuitenkin sillä edellytyksellä, että näillä maksuilla ei ole toimijoihin lannistavaa vaikutusta.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta, asetusten (EY) N:o 715/2007 ja (EY) N:o 595/2009 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/46/EY kumoamisesta 30.5.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/858 61 ja 63 artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 86 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan ja 2 kohdan sekä liitteessä XI olevan 1 jakson kanssa,**

on tulkittava siten, että

niitä sovelletaan ajoneuvomalleihin, jotka on tyyppihyväksytty moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta 20.6.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 715/2007 nojalla.

- 2) Asetuksen 2018/858 61 artiklan 1 kohtaa**

on tulkittava siten, että

siinä ajoneuvojen valmistajille asetettu velvollisuus antaa tämän asetuksen 3 artiklan 48 alakohdassa tarkoitetut ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavat tiedot saataville rajoittamattomasti, vakiomuodossa ja syrjimättömästi kattaa velvollisuuden antaa teknisten tietojen julkaisijoille valtuudet käsitellä ja hyödyntää näitä tietoja liiketoimintaansa liittyvissä tehtävissä jälkimarkkinoiden toimitusketjussa, asettamatta niille muita kuin tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

3) Asetuksen 2018/858 63 artiklaa, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan 52 perustelukappaleen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa,

on tulkittava siten, että

siinä oleva kohtuullisten ja oikeasuhteisten maksujen käsite yhtäältä velvoittaa ajoneuvojen valmistajat ottamaan huomioon liiketoiminnan, jonka yhteydessä riippumattomat eri toimijat käyttävät ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavia tietoja, ja toisaalta sallii niiden periä maksuja, jotka ylittävät kustannukset, jotka aiheutuvat näiden tietojen, jotka ne velvoitetaan tässä asetuksessa näille toimijoille antamaan, saannista, kuitenkin sillä edellytyksellä, että näillä maksuilla ei ole toimijoihin lannistavaa vaikutusta.

Allekirjoitukset